

Hönnunarstefna fyrir Ísland 2019-2027

– athugasemdir frá Hönnunarmiðstöð Íslands 11. september 2018.

Meginlínur nýrrar stefnu

Stjórnendum Hönnunarmiðstöðvar hugnast vel meginlínur nýrrar hönnunarstefnu: hönnun sem leið til **betra samfélags** og **aukinnar verðmætasköpunar** og leggja áherslu á að stefnan verði innlimuð í nýsköpunarstefnu sem stjórnvöld eru að láta vinna og aðra stefnumótun stjórnvalda.

Framkvæmd nýrrar stefnu

Það var mikill áfangi þegar Hönnunarstefna Íslands 2014-2018 var samþykkt af ríkisstjórn Íslands. Sú stefna er að mörgu leyti markviss og góð. Skýrt kom fram hjá hagaðilum í vinnunni við endurnýjaða stefnu að þeir töldu ýmsu ábótavant við framkvæmd og fjármögnun fyrri stefnu. Stjórnendur Hönnunarmiðstöðvar telja afar mikilvægt að veruleg áhersla verði lögð á framkvæmd og fjármögnun nýrrar stefnu. Skilgreina þarf aðgerðir og verkefni og gjarnan má horfa til óframkvæmdra aðgerða fyrri stefnu.

Hönnun & arkitektúr og staðsetning greinanna innan stjórnkerfis

Hönnun og aðferðir hönnunar eru í eðli sínu nýskapandi og á stundum truflandi/disruptive en þær tengja saman, einfalda og skýra ólíka þekkingu, fög og greinar um leið og þær brjóta upp hefbundnar skilgreiningar og leiðir. Í ákvörðunum um umsýslu og áherslur stjórnkerfisins á málefni hönnunar og arkitektúrs er nauðsynlegt að taka tillit til þessa og tryggja að unnið sé að málflokknum þvert á ráðuneyti.

Hönnunarmiðstöð hefur verið talin í hópi kynningarmiðstöðvum lista og skapandi greina, þó hlutverk, markmið, verkefni og bakland séu miðstöðvanna séu afar ólík.

Stjórnendur Hönnunarmiðstöðvar eðlilegast að stjórnvöld styðji við samþjöppun og öflugt samstarf milli hönnuða og arkitekta í Hönnunarmiðstöð þvert á menningu og atvinnulíf, umfram samþjöppun um verkefni þvert á ólík svið lista og skapandi greina sb. hugmyndir um sameinaða kynningarmiðstöð.

Stjórnendur telja að rekstur og starfsemi Hönnunarmiðstöðvar hafi á undanförunum 10 árum sannað með áþrífanlegum hætti kosti þess að fela miðstöðinni framkvæmd verkefna og umsjón með ákveðnum áherslum stjórnvalda í hönnunarmálum.

Hönnunarmiðstöð hreyfiafl til breytinga

Það var framsækin ákvörðun á alþjóðavísu að stofna Hönnunarmiðstöð Íslands þvert á hefbundnar línur stjórnkerfis og atvinnulífs og fela fagfólki reksturinn.

Það fyrirkomulag er gunnforsenda þess að hægt er að ná einstakri samlegð, tegningum milli ólíkra hópa, krafti og hagræðingu sem vex með auknum styrk og umfangi. Uppbygging Hönnunarmiðstöðvar og verkefni hafa vakið athygli víða erlendis og þykja áhugaverð og jafnvel til fyrirmyndar, enda áherslur óvenju breiðar og þvert á hefðbundar línur og hagsmuni í menningu, samfélagi og atvinnulífi.

Stjórnendur Hönnunarmiðstöðvar leggja áherslu á að gætt verði að þessari sérstöðu og verkefnum á sviði hönnunar og arkitektúrs verði ekki skipt upp og dreift til ólíkra aðila innan stjórnkerfisins.

Hlutverk Hönnunarmiðstöðvar hefur vaxið í takti við greinarnar enda mikið verk að vinna hvað varðar menntun, þekkingarsköpun, uppbyggingu innviða, kynningar, skilning, áherslur og áhrif. Hönnunargreinar sækja í sig veðrið en starfsumhverfið er ungt og ómótað. Enn skortir verulega á að hönnuðir og arkítekta eigi sæti við borðið þegar kemur að ákvarðantöku í stjórnnum og stefnumótun í atvinnulífi og stjórnkerfi.

I Hönnunarmiðstöð býr fag- og sérþekking á tækifærum, áherslum og aðferðum hönnuða og arkítekta og þar er ráðgjöf fyrir greinarnar gagnvart atvinnulífi og stjórnkerfi. Hagkvæmast er að beina verkefnum og fjármagni hins opinbera á sviði hönnunar til Hönnunarmiðstöðvar, til að ná markvissum og faglegum vinnubrögðum, hagkvæmni og samlegð í nýting opinbers fjármagns. Fjármagnið þarf að vera í samræmi áherslur hönnunarstefnu og verkefnum sem miðstöðin sinnir.

Ný stefna – betra samfélag og aukin verðmætasköpun

Til að bæta samfélagið og efla verðmætasköpun á Íslandi með hönnun og arkitektúr þarf fyrst og fremst að tryggja stöðu og áhrif hönnuða og arkitekta og auka virðingu fyrir greinunum.

Til að svo megi verða þarf góða **menntun og þekkingu**, öflugra **starfs- og stuðningsumhverfi** og **vitundarvakningu**.

Styrkja öflugt starf sem tryggir vöxt grasrótar og árangursríkar aðgerðir sem tengir og eflir hönnun & arkitektúr í nýju og hefbundnu atvinnulífi.

Menntun- og þekking

Grundvöllur allrar framþróunar er menntun og þekking. Greina megináherslur í menntamálum og leggja í aðgerðir sem auka hlut hönnunar/arkitektúrs á öllum skólastigum. Efla hönnunardeild Listháskóla Íslands, auka námsframboð og tengja með markvissum hætti við aðrar faggreinar, nýsköpunarumhverfi og atvinnulíf. Tryggja framkvæmd, fjármagn og eftirfylgni.

Starfs- og stuðningsumhverfi

Vinna að bættu starfs- og stuðningsumhverfi og gefa verulega í og vinna með markvissum hætti að úrbótum á ákveðnum sviðum hönnunar og arkitektúrs. Huga sérstaklega að rekstrar og viðskipaumhverfi, efla hönnunarsjóð og auka aðgengi að hefbundun rannsóknar-, þróunar- og fjármögnunarumhverfi. Tryggja framkvæmd, fjármagn og eftirfylgni.

Vitundarvakning

Auka áherslur og eftirfylgni við vitundarvakningu sem hönnunargeirinn í heild hefur staðið fyrir með Hönnunarmiðstöð í broddi fylkingar undanfarin 10 ár. Vekja athygli á nýsköpun og framúrskarandi verkefnum á sviðinu, og varpa ljósi á gæði og tækifæri íslenskrar hönnunar og arkitektúrs á Íslandi og erlendis. Tryggja framkvæmd, fjármagn og eftirfylgni.

Að lokum

Verkefni nýrrar hönnunarstefnu eru gríðarlega spennandi og skipta sköpum fyrir framtíð okkar. Hún varðar fjölbreyttar hliðar mannlífsins; atvinnulíf, verðmætasköpun, nýtingu auðlinda, útflutning, þróun samfélagsins, umhverfisins, menningu, lífsgæði, fjölbreytileika og sjálfbærni.

Hönnunarmiðstöð Íslands er hreyfiafl sem hefur náð árangri með hönnun, óhefðbundnum aðferðum, þverfaglegri nálgun og sameiningu ólíkra hópa. Innihald starfsins, verkefni og árangur eru spennandi, ríkuleg og gefandi en umgjörð starfseminnar er bæði veik og brothætt sem mikil orka og verðmætur tími fer í að viðhalda.

Stjórnendur Hönnunarmiðstöðvar og bakland hvetja stjórnvöld til að horfa með okkur til framtíðar og gefa nýrri hönnunarstefnu og Hönnunarmiðstöð Íslands byr undir báða vængi.

Með vinsemd og virðingu,
stjórnendur og bakland Hönnunarmiðstöðvar Íslands